

INDHOLD

9 **Forord**

11 **Indledning**

Mennesket og kulturen · Det europæiske og det nationale ·
Modernismen og det moderne · Litteratur og kilder · Bogens opbygning

I EN VERDEN, DER UDVIDER SIG

21 **Kapitel 1 – ET STED I VERDEN**

Stedet · De tre barndomshjem · Familiebaggrund og dens betydning ·
Niels og Maren Kirstine · Klaus Berntsen som oplysningsmand og
rollemodel · Musikalsk dannelse og uddannelse

48 **Kapitel 2 – SYMFONIER ER FIKTION**

Konflikten · Fortællingen

52 **Kapitel 3 – MUSIKER I ODENSE**

Provinsby og garnisonsby · Carl Nielsens Odense · Musiker i regimentet ·
Læretid · Adgangen til musiklitteratur · Deltagelse i byens musikliv

78 **Kapitel 4 – OPBRUD**

En detektivhistorie

84 **Kapitel 5 – CARL NIELSENS KØBENHAVN**

Tilflytterens by · Det kulturelle centrum · To kunstnerboliger

106 **Kapitel 6 – KONSERVATORIETS VERDEN**

Undervisningen · Violinen · Musikteori og harmonisering · Kontrapunkt ·
Vejen ind i musiklivet

128 **Kapitel 7 – MUSIKER I KØBENHAVN**

Koncertsteder i København · Tilværelsen som musiker · Fodfæste

142 **Kapitel 8 – FRA MUSIKER TIL KOMPONIST**

En tærskel · I kammeraternes kreds · Under Rosenhoffs vinger ·
Suite for strygeorkester · At mestre en strygekvartet · Den første symfoni

169 **Kapitel 9 – DET RADIKALE OG INTELLEKTUELLE MILJØ**

Det radikale København · Kredsen omkring Georg Brandes · Emil Sachs ·
Victor Bendix · Rudolph Bergh · Fritænkningen i 1880'erne ·
Holger Drachmanns *Snefrid* · Den store verden

II ÅRHUNDREDESKIFTEKULTUREN

- 197 **Kapitel 10 – ÅRHUNDREDESKIFTEKULTUR**
- 200 **Kapitel 11 – EN MUSIKALSK BRYDNINGSTID**
De unge og det nye · Symphonia · Musikselskabet af 14. Marts 1896 · Dansk Koncert-Forening · Radikalitet og modernitet
- 219 **Kapitel 12 – PÅ TÆRSKLEN TIL DET MUSIKALSK MODERNE**
Rejseplaner · Dresden · Berlin · Leipzig · Efterspil 1894
- 240 **Kapitel 13 – MØDET MED FIN-DE-SIÈCLE PARIS**
Den skandinaviske koloni · Musiklivet i Paris · Et afgørende møde
- 257 **Kapitel 14 – ANNE MARIE**
Familiebaggrund og opvækst · Kunstnerisk uddannelse · Stormfulde år · Fælles om kunsten
- 277 **Kapitel 15 – KAPELMUSIKEREN**
Erfaringen · Repertoiret · Afskeden
- 287 **Kapitel 16 – MUSIK TIL BEGIVENHEDER**
Indvielsen af Studentersamfundets nye bygning · Lyden af ungdom og fremskridt · Ambitiøse kantater · Alsidige opgaver
- 308 **Kapitel 17 – LIEDKOMPONISTEN**
Carl Nielsens liedproduktion · Liedstudier · Indholdsmættede kompositioner · Lieder i offentligheden · Forenklingens kunst
- 329 **Kapitel 18 – SYMBOLISTEN**
Stemning · Stilisering og arkaisering · Mystik og beåndet natur · Digte og drømme · Det litterære skift
- 348 **Kapitel 19 – AT SKRIVE OPERA OMKRING ÅR 1900**
Dramatisk musik · *Saul og David* · Vejen ud af tjørnekrattet · *Maskarade*
- 373 **Kapitel 20 – PROGRAMMUSIK**
De fire Temperamenter · *Helios-ouverturen* · Musikken og ordet

III KLASSICITET OG LIV

- 389 **Kapitel 21 – KLASSICITET SOM KILDE TIL FORNYELSE**
Mozartåret 1906 · Mozarts forbilledlighed · Nielsen, Mozart og fremtiden · Kormusik som skildrer af det almenmenneskelige · *Hymnus Amoris* · Afromantisering · En åndsfælle

- 411 **Kapitel 22 – TID**
- 419 **Kapitel 23 – VITALISTEN**
Natur og livskraft · Den positive og livsbekræftende vitalisme ·
Sinfonia expansiva
- 432 **Kapitel 24 – SAMARBEJDET MED LAUB**
Folkeviserne · Nielsen og Laub · Fra folkeviser til folkelige viser
- 447 **Kapitel 25 – TEATERKOMPONISTEN**
Musikkens rolle i teatret · Den litterære scene · *En Aften paa Giske* · *Kampene i Stefan Borgs Hjem* · *Tove* · De store forestillinger · *Hr. Oluf han rider* ·
Aladdin eller Den forunderlige Lampe · Friluftsteatret · *Hagbarth og Signe*
- 471 **Kapitel 26 – SALMEKOMPONISTEN**
Grundtvigiansk salmesang · Striden om salmesangen · Nye melodier ·
At komponere salmer ... · ... og åndelige sange
- 484 **Kapitel 27 – DET ÆSTETISK-SANSELIGE**
- 487 **Kapitel 28 – “MUSIK ER LIV”**
Det Uudslukkelige

IV MODERNITET OG FOLKELIGHED

- 503 **Kapitel 29 – DET FOLKELIGE OG DET MODERNE**
- 505 **Kapitel 30 – DET STORE REFORMPROJEKT**
Optakten · Borups sangbog · Hverdagens melodier ·
Folkehøjskolens Melodibog
- 524 **Kapitel 31 – MODERNISME OG MODERNITET**
Symfoni nr. 5 · Form og fortælling · Den musikhistoriske situation ·
Væk fra tonearterne? · Undvigeteknikken · Frie modulationer og
kontrapunkt · Frihed og tonalitet
- 546 **Kapitel 32 – KAPELMESTEREN**
Kongelig kapelmester · Dirigent i Musikforeningen ·
Göteborgs Orkesterforening
- 565 **Kapitel 33 – MUSIKALSKE PROBLEMER**
Et enestående værk
- 571 **Kapitel 34 – DEN KREATIVE PROCES**
Kreativitet · Modstand

- 577 **Kapitel 35 – LÆREREN**
Privatelever · Konservatoriet · Pædagogisk engagement
- 595 **Kapitel 36 – ARVEN FRA PALESTRINA**
“Kraft og Enfold” · Linjens kultur · *Tre Motetter*
- 612 **Kapitel 37 – MEKANISK MUSIK**
- 618 **Kapitel 38 – ORGELMUSIK**
Orgelbevægelsen · *Commotio*
- 626 **Kapitel 39 – EN ALVORLIG LEG**
“Musik er Lyd” · *Sinfonia semplice* · Orden eller kaos · Fortællinger

V ARVEN

- 651 **Kapitel 40 – STATUS OG EFTERMÆLE**
- 654 **Kapitel 41 – CARL NIELSEN BLIVER NATIONALKOMPONIST**
Kanoniseringen af Nielsen · National komponist eller nationalkomponist · Spektakulære opførelser · Folkelighed og dansk natur · Folkesagn · I mål · Publicering · Nationalt og internationalt · Magtmennesket · Når regnskabet gøres op
- 680 **Kapitel 42 – FORVALTNING AF EFTERMÆLET**
Fødselsdagen i 1925 · *Levende Musik* · Selvforvaltningen · *Min fynske Barndom* · Carl Nielsen-myten
- 694 **Kapitel 43 – NYSGERRIGHED OG EGENSINDIGHED**

VI NOTER OG REGISTRE

- 703 **Noter**
- 752 **Bibliografi**
- 775 **Navneregister**
- 785 **Værkregister**
- 790 **Illustrationer**